

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Çin, Orta Asya'yı İzlemek Amacıyla Uydu Fırlatmayı Planlıyor

Haber:

Çin, Orta Asya'daki buzulları, su kaynaklarını ve tarım arazilerini izlemek için bir uydu ağı kurmayı planlıyor. Bu, Urumçi şehrinde düzenlenen Çin-Avrasya Uluslararası Fuarı sırasında duyuruldu.

Projenin ilk aşamasında beş uydu fırlatılacaktır. Bu uydular; gece gündüz demeden ve çeşitli hava koşulunda buzulların, nehirlerin, göllerin durumunun yanı sıra yer kabuğundaki değişimleri ve tarım arazilerini izleme kapasitesine sahip olacaktır.

Projenin yürütülmesini Doğu Türkistan'daki bir bilimsel laboratuvar üstlenecek olup, uydulardan gelen veriler ise özel bir veri işleme merkezinde analiz edilecektir.

Ayrıca proje, yapay zekâ teknolojilerinden yararlanacak; bu sayede doğal değişikliklerin takip edilmesi, tarım sektörünün izlenmesi ve verilerin çeşitli dillerde işlenmesi mümkün olacaktır. Haberde geçtiğine üzere, Orta Asya ülkeleri de bu sistemin imkanlarından yararlanabilecektir.

Yorum:

Orta Asya, bugün büyük güçler arasında giderek artan bir rekabete sahne olmaktadır; zira bu bölge, söz konusu güçlerin çıkarlarının kesiştiği bölgelerden biri haline gelmiştir; bu nedenle bu güçler, bölgedeki nüfuzlarını güçlendirmek için rekabet etmektedirler.

Orta Asya, coğrafi konumu sebebiyle Çin için stratejik bir önem taşımaktadır; zira bir yandan Çin ekonomisinin ana lokomotifi sayılan Kuşak ve Yol projesi, tam da Orta Asya bölgesinden başlamaktadır. Diğer yandan ABD, Çin'in nüfuzunun yayılmasını sınırlamak ve onu kuşatmak hedefiyle Orta Asya ülkelerindeki imkanlarını kullanmaya çalışmaktadır.

Bu nedenle Çin, stratejik hedeflerini gerçekleştirmek için bu bölgedeki nüfuzunu genişletmeye ve kontrolünü güçlendirmeye çalışmaktadır. Buna binaen bu projeye, sadece çevresel bir girişim olarak değil, aynı zamanda bölgedeki teknolojik ve siyasi nüfuzu güçlendirmek için bir araç olarak da bakılmalıdır.

Resmi bilgilere göre, projenin ana hedefi buzulları, su kaynaklarını ve doğal değişiklikleri izlemektir. Ancak bu uzay sistemlerinin kapasiteleri bununla sınırlı değildir; zira bunlar, çevresel verilerin yanı sıra yollar, köprüler, hidrolik tesisler, sınır gözetimi, stratejik tesisler ve diğer önemli yerler hakkında da bilgi toplamaktadır. Bu bilgilerin değeri sadece bilimsel maksatlarla sınırlı değildir; aksine stratejik bir öneme de sahiptirler. Ayrıca proje kapsamında toplanan verilerin Çin'deki bir bilgi işlem merkezinde işleneceği açıklanmıştır; bu da bu verilerin korunması, analiz edilmesi ve bunlardan yararlanılmasının esasen Çin'in elinde olacağı anlamına gelmektedir.

Son yıllarda Çin, Orta Asya'daki ulaşım, enerji ve dijital altyapı projelerine yaptığı yatırımları yoğunlaştırmıştır. Yeni uydu ağının bu işbirliğinin bir parçasını teşkil edeceği kesindir; zira bu ağ, Çin'in bölgeyi izleme ve siyasi nüfuzunu genişletme kapasitesini güçlendiren bir araca dönüşecektir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Harun Abdulhak